

Модуль 7

Комунікативна тема:

МАЛЯРСТВО

Читання:

текст „Марія Приймаченко – талант від Бога”

Слухання:

аудіозапис розмови зі студенткою Мар’яною Данилихою

Говоріння:

висловлення захоплення від картини

Письмо:

есе-враження від картини

Переклад:

текст „Miał jedno oko polskie, drugie – ukraińskie”

Читайте

1

Ознайомтеся зі словником.

полонити –	дуже сподобатись; зачарувати
персоніфікований –	втілений в образі конкретного персонажа
небачений –	незвичайний; чудовий
вишиванка –	розмовне вишита сорочка
розпис –	живописні зображення сюжетів чи орнаментів на будівлях і побутових предметах
кераміка –	вироби з глини
народна художниця –	яка малює без спеціальної освіти; зображає у творах національні особливості культури
експонувати малюнки (картини) –	виставляти перед публікою

2

Прочитайте текст.

МАРІЯ ПРИЙМАЧЕНКО – ТАЛАНТ ВІД БОГА

Доля народних художниць тісно пов'язана з рідною землею. Болотня Київської області – рідне село Марії Приймаченко. Тут вона народилася 12 січня 1909 року. Талант художниці визнали в цілому світі, її твори полонили глядачів у Парижі, Варшаві, Софії, Монреалі, Празі. Творчість Приймаченко стала відомою від 1936 року, коли вперше в Києві на Всеукраїнській виставці народного мистецтва було експоновано її малюнки „Звірі з Болотні”. Саме тоді її запрошують до експериментальних майстерень при Київському музеї українського мистецтва. Вона не лише малює, а й вишиває, захоплюється керамікою.

Світ образів Марії Приймаченко – казковий, чарівний, фантастичний. В основі його лежать фольклорні легенди, народні казки й оповідання, враження від яких органічно переплетені з навколишньою дійсністю. У її творах фантастичне – життєве, а реальне – фантастичне. Усе так, як у казці: звірі, дерева, квіти діють, розмовляють, борються за добро. Свої думки художниця передає через персоніфіковані, небачені квітки. Птахів вона створює казковими істотами, часто квіткоподібними, з крилами-вишиванками.

Проте завжди звірі й птахи в Марії Приймаченко – добрі й симпатичні.

У 1960-1965 роках художниця створила цикл декоративних розписів „Людам на радість”. „Роблю сонячні квіти, – каже вона, – бо люблю людей, роблю на щастя людям, щоб квіти мої були, як саме життя народу, щоб усі народи один одного любили, щоб люди жили, як квіти цвіли б на всій землі”.

У 1991 році Марії Приймаченко не стало. Її називають класиком народного мистецтва.

„Українки в історії”

3

Доповніть речення одним із запропонованих варіантів.

3.1. Марія Приймаченко – ...

а) професійна художниця;	б) народна художниця;	в) художниця-аматорка;	г) експериментальна художниця.
--------------------------	-----------------------	------------------------	--------------------------------

3.2. У її творах ...

а) фантастичне зображено фантастичним, а реальне реальним;	б) зовсім немає реального, є лише фантастика;	в) фантастичне показано як життєве, а реальне – як фантастичне;	г) переважають реальні образи.
--	---	---	--------------------------------

3.3. Художниця черпала натхнення з ...

а) літератури;	б) фольклору;	в) дійсності;	г) снів.
----------------	---------------	---------------	----------

4

Доповніть речення кількома із запропонованих варіантів.

4.1. Художниця найчастіше малює...

- а) людей;
- б) квіти;
- в) звірів;
- г) птахів;
- д) химер.

4.2. Приймаченко, крім малювання, захоплювалася...

- а) вишиванням;
- б) в'язанням;
- в) бісером;
- г) керамікою.

5

Підтвердіть (+) або заперечте (-).

п/н	Речення	+	-
5.1.	Художниця навчалася у Парижі, Варшаві і Празі.		
5.2.	Приймаченко малювала свої картини, бо любила людей.		
5.3.	Деякі картини художниця вишивала.		
5.4.	Приймаченко часто малювала страшні створіння.		
5.5.	Маярка черпала натхнення з фольклору.		
5.6.	Приймаченко не визнали класиком народного мистецтва.		
5.7.	Свої думки художниця передавала, малюючи квіти і птахів.		
5.8.	Картини художниці дуже символічні.		
5.9.	Своїми творами художниця боролася за добро.		
5.10.	Приймаченко часто малювала карикатури.		

6

Поясніть значення.

Народна художниця – це та, ...

- а) яка малює на посуді квіти і пташок;
- б) про яку народ склав багато пісень;
- в) яка, не маючи спеціальної освіти, гарно малює.

7

Замініть виділене слово синонімом.

Твори Приймаченко **полонили** глядачів у Парижі.

- а) завоювали;
- б) зачарували;
- в) зацікавили.

Гороховий звір

Їде осінь на коні

Чорний звір

8

Поедняйте прикметник з іменником.

1) народна	а) квітка;
2) талановита	б) істота;
3) експериментальна	в) малярка;
4) фольклорна	г) дійсність;
5) навколишня	д) майстерня;
6) небачена	е) художниця;
7) казкова	ж) легенда.

9

Визначте зайве слово в кожному рядку.

а) казковий, фантастичний, класичний	_____
б) реальний, фольклорний, народний	_____
в) добрий, квіткоподібний, гарний	_____
г) симпатичний, приємний, мистецький	_____
д) декоративний, сонячний, радісний	_____

10

Назвіть жінку, додаючи до назв осіб чоловічого роду потрібний суфікс.

назви осіб чоловічого роду	суфікси	назви осіб жіночого роду
1) художник	а) –к(а); б) –иц(я)	_____
2) маляр		_____
3) модерніст		_____
4) декадент		_____
5) імпресіоніст		_____
6) експресіоніст		_____
7) символіст		_____

11

Завершіть речення.

1) Твори М. Приймаченко

2) Талант художниці

3) Художниця передає свої думки

4) Творчість Приймаченко

а) стала відомою від 1936 року;

б) через персоніфіковані квіти;

в) полонили світ;

г) визнали в цілому світі.

1) ____; 2) ____; 3) ____; 4) ____.

Слухайте

12

Ознайомтеся зі словником до аудіотексту.

Катерина Білокур –	українська народна малярка
барва –	колір
самобутній –	не схожий на інших, неповторний, оригінальний
суцільний –	який займає весь простір
орнамент –	малюнок, побудований на повторі геометричних елементів
тон –	колір, забарвлення або відтінок якогось кольору
тонувати –	покривати фарбою, надаючи потрібного тону
доказувати –	доводити, переконувати
тишком –	розмовне непомітно
на видноті –	у тексті помітно
хімерний –	незвичайний
мотив дерева –	символ дерева, з якого почалося все живе на світі

На світлинах: сучасні українські модельєри залюбки використовують картини Марії Приймаченко у своїх колекціях.

13

Послухайте розмову зі студенткою Мар'яною Данилюхою.

14 Доповніть речення.

14.1. Напрямок, у якому творить М. Приймаченко, – ...

а) натюрморти;	б) народний примітив;	в) пейзажі;	г) абстракціонізм.

14.2. Картини М. Приймаченко самотні через ...

а) заповнене орнаментом тло;	б) чисті кольори;	в) пишні натюрморти;	г) фантастичні узор.

14.3. Свій будинок М. Приймаченко...

а) обвісила килимами;	б) прикрасила деревом;	в) повністю розмалювала;	г) обмалювала квітами.

14.4. Творчість М. Приймаченко...

а) стоїть поряд із світовими шедеврами;	б) дівчата носять на спідницях;	в) не належить до світових шедеврів;	г) нікому у світі невідома.

14.5. Коли М. Приймаченко не могла щось сказати, вона...

а) доводила своє;	б) багато вишивала;	в) вигадувала нові узор;	г) брала і малювала.

15 Доберіть синоніми до слів.

15.1. Тло

а) малюнок;	б) картина;	в) фон;	г) орнамент.

15.2. Химерний

а) дивний;	б) красивий;	в) кольоровий;	г) яскравий.

15.3. Виставляти роботи

а) експонувати;	б) переносити;	в) малювати;	г) показувати.

15.4. Фантастична картина

а) нереальна;	б) казкова;	в) химерна;	г) чарівна.

16 Знайдіть визначення до слів.

1) витвір	а) малюнок із різних ліній, кольорів;
2) шедевр	б) те, що хтось створив;
3) орнамент	в) візерунок, побудований на повторі геометричних елементів;
4) візерунок	г) найвище досягнення мистецтва.

- 17 На основі почутого заповніть мистецьку анкету Марії Приймаченко.

картини малярки	мистецький напрям	кольори	тло	узори	мотиви

Пишіть

- 18 Перегляньте картини художниці за адресою:
<http://www.ukrkolo.com/prymachenko>.
 Запишіть свої враження від побачених картин у щоденнику.
 Що Вам сподобалося?
 Якою Ви уявляєте їхню авторку?

Запис у щоденнику Мар'яни	Ваш запис у щоденнику
Сьогодні я захопилася картинами М. Приймаченко. Цей самобутній примітив, який стоїть поряд із світовими шедеврами – це просто... Найбільше мені подобається її „Гороховий звір” – фантастична картина!!! Із цих картин уявляю собі маленьку дівчинку, яка десь вишиває, але не копіює звичайні узори, а на їхній основі вигадує свої і малює, малює, малює...	

Говоріть

- 19 Висловіть викладачеві своє захоплення картинами М. Приймаченко.

19.1. Допоможіть Мар'яні висловити захоплення:

це просто...

19.2. Прочитайте, як висловлюють захоплення:

Як виражає захоплення Мар'яна	Інші фрази, щоб висловити захоплення
фантастична картина!!! це просто... найбільше мені подобається я захопилась картинами	надзвичайно гарний неповторний Я захоплююся Приймаченко круто!!! це просто відпад!!! я випала в осад, коли побачила картини Приймаченко (означає: вони мене дуже сильно вразили)

молодіжний
жаргон

Перекладайте

20

Прочитайте статтю про польського художника Є. Новосільського. Перекажіть її. Переказ запишіть.

MIAŁ JEDNO OKO POLSKIE, DRUGIE - UKRAIŃSKIE

[...] Jerzy Nowosielski, syn Łemka i spolonizowanej Austriaczki, przez całe życie pielęgnował w sobie przynależność do wielu kultur. Najbardziej czuł się związany z kulturą polską, ale, jak mawiał Tadeusz Różewicz: „Nowosielski miał jedno oko polskie, drugie – ukraińskie, w którym niekiedy widać było zły błysk”. Urodził się 7 stycznia 1923 roku, zamiłowanie do malowania wykazywał od dzieciństwa, a pierwszym miejscem, gdzie odbierał wykształcenie artystyczne, była okupacyjna szkoła zawodowa, działająca w budynku przedwojennej krakowskiej ASP. Tam poznał przyjaciół na całe życie - Tadeusza Kantora, Mieczysława Porębskiego i przyszłą żonę - Zofię Gutowską. Po likwidacji szkoły przez rok chronił się przed wywiezieniem na roboty we lwowskim klasztorze studytów, gdzie musiał przestrzegać bardzo surowej reguły, ale mógł też uczyć się ikonopisania, o czym marzył od dzieciństwa.

Po wojnie studiował na krakowskiej ASP, gdzie poznał swego najlepszego przyjaciela – Tadeusza Różewicza. To okres, w którym Nowosielski przeżywał kryzys wiary, czuł się ateistą, działał nawet w ZSMP, choć szybko okazało się, że nie umie znaleźć sobie miejsca w ramach socrealizmu. W 1950 roku władze ASP zwalniają z pracy Tadeusza Kantora, Nowosielski, który był jego asystentem – zwalnia się sam. Wraz z żoną – malarką Zofią Gutowską – przenoszą się do Łodzi. To małżeństwo, które przetrwało ponad pół wieku, oparte było – jak pisze Czerni – na poświęceniu przez Zofię swojej twórczości. Zdolna artystka przestała malować własne dzieła, aby stworzyć dom i zaopiekować się mężem, w którym widziała geniusza. Nowosielski maluje w tym okresie miejskie pejzaże i cykle obrazów z kobietami uprawiającymi sport. Na krakowską ASP powróci dopiero w 1960 roku.

W okresie łódzkim Nowosielski zaczął pracować jako malarz kościelnych polichromii. Jedną z pierwszych realizacji był kościół w Kętrzynie, z czasem dzieła Nowosielskiego znajdą się w dziesiątkach świątyń w całej Polsce – w Białym Borze, Hajnówce, Zawierciu, w Krakowie, Warszawie. Był to jeden z głównych nurtów jego twórczości, choć wcale nie zawsze wzbudzający entuzjazm odbiorców. „Prawosławni mi mówią, że maluję za katolicko – a katolicy, że za prawosławnie” – pisał Nowosielski. Przyzwyczajeni do teatralnej, barokowej estetyki parafianie często nie doceniali jego wizji.

Przykładem może być historia polichromii w Jerzmanowicach, nad którą Nowosielski pracował w latach 1959–1960. Proboszcz Jan Rachtan pisał do malarza już w trakcie prac, że parafianie „nie chcą takiego malowania jak zaczęte (...) za tym idzie odmowa ofiar i koniec sprawy”. Proboszcz zalecał kompromis: „Niech się Panowie umówią dać kolory pastelowe (niebieski kolor szpeci kościół, bo przypomina „chałupę”); pasy z sufitu wraz z prorokami usunąć (...) dać świętych nowych, z jasnymi, pięknymi twarzami, żeby je było widać. (...) Prosiłbym bardzo, żeby te usterki poprawić, twarze wyrównać i rozweselić, głowy oszlifować, pasy wzbogacić lub usunąć. Taki kościół lubi bogactwo polichromii, a nie monotony prymityw”. Ostatecznie prace przekazano innej ekipie, po protestach konserwatora Nowosielski zgodził się kościół ukończyć, redukując projekt do minimum.

„Rzeczpospolita”

21) Перекладіть українською речення.

- 21.1. Syn Łemka i spolonizowanej Austriaczki przez całe życie pielęgnował w sobie przynależność do wielu kultur.
- 21.2. Najbardziej czuł się związany z kulturą polską.
- 21.3. Zamiłowanie do malowania wykazywał od dzieciństwa.
- 21.4. Tam poznał przyjaciół na całe życie i przyszłą żonę.
- 21.5. Musiał przestrzegać bardzo surowej reguły, ale mógł też uczyć się ikonopisania, o czym marzył od dzieciństwa.
- 21.6. To okres, w którym artysta przeżywał kryzys wiary, czuł się ateistą.
- 21.7. To małżeństwo, które przetrwało ponad pół wieku.
- 21.8. Zdolna artystka przestała malować własne dzieła, aby stworzyć dom i zaopiekować się mężem, w którym widziała geniusza.
- 21.9. Nowosielski maluje w tym okresie miejskie pejzaże i cykle obrazów z kobietami uprawiającymi sport.
- 21.10. Z czasem dzieła Nowosielskiego znajdą się w dziesiątkach świątyń w całej Polsce.
- 21.11. Prosiłbym bardzo, żeby te usterki poprawić.
- 21.12. Książka ukazała się nakładem wydawnictwa Znak.

22) Конструкції, що в дужках, перекладіть українською.

- 22.1. Після ліквідації школи (przez rok) переховувався.
- 22.2. Новосільський пізніше (zaczął pracować jako malarz)
- 22.3. (Po wojnie) навчався у Краківській академії мистецтв.
- 22.4. Новосільський (zwalnia się sam)
- 22.5. (Na krakowską ASP) ... він повернеться лише в 1960 р.
- 22.6. Пробощ писав до художника (w trakcie prac)
- 22.7. (Po protestach) реставратора він погодився.
- 22.8. Книга написана (przez biografkę) художника.
- 22.9. У розмовах, (przeprowadzonych przez Władysława Stróżewskiego, Janinę
- 22.10. Paradowską) багато біографічних деталей.
- 22.11. (Opowieści o sztuce) переплітаються з
- 22.12. розважаннями про життя людини.

23 Конструкції, що в дужках, перекладіть польською.

- 23.1. Talent malarki (визнали в цілому світі)
 23.2. Twórczość Pryjmaczenko (стала відомою) od roku 1936.
 23.3. (Właśnie wtedy) її запрошують до Києва.
 23.4. Звірі, дерева, квіти діють, розмовляють, (walczą o dobro)
 23.5. Щоб усі народи (lubiły się nawzajem)

24 Перекладіть речення польською.

- 24.1. Доля народних художниць пов'язана з рідною землею.
 24.2. Вона не лише малює, а й вишиває, захоплюється керамікою.
 24.3. Світ образів Марії Приймаченко – казковий, чарівний, фантастичний.
 24.4. Проте завжди звірі й птахи в Марії Приймаченко – добрі й симпатичні.
 24.5. У картинах художниця передає свої думки в небачених квітках.

25 Як Ви відреагуєте, якщо

- 25.1. Ваші знайомі запропонують похід у галерею, а ви не зацікавлені.
 25.2. Вам пропонують придбати картину відомого художника за високу ціну.
 25.3. Вас попросять показати місця, де можна побачити картини сучасних художників.
 25.4. Ваша дружина вирішила придбати дорогий художній твір.
 25.5. Ваша донька повідомила, що збирається вступати до Академії мистецтв.

26 Із чим асоціюються у Вас такі номени:

Казимир Дольний, ікони, море, Париж, Москва, Петриківка.

27 В одній із галерей Ви звернули увагу на картину художника з ім'ям. Вона вам дуже подобається, проте ціна надто висока. У розмові з продавцем виявіть своє зацікавлення роботою і домовтеся про вартість, яка б задовольнила обох. Пам'ятайте, що це твір мистецтва, тому звичайне торгування тут недоречне!

